

Logodna cuvântului cu imaginea

Shakespeare, Verlaine, Rilke și Neruda s-au mutat din rafturile prăfuite ale bibliotecilor direct pe zidurile din cărămidă roșie ale celui mai vechi oraș universitar olandez.

De Diana-Florina Cosmin

Franz a fost. A fost Franz? Franz. A fost. Cu adevărat. Adevărat. Confuz. Franz“. Cine mai este și acest Franz și ce-i cu aceste bucăți de vers aruncate la grămadă? Diferența fundamentală este că îți vei pune întrebarea în timp ce răsfoiești noul număr Forbes, în timp ce majoritatea „cititorilor“ lui Konrad Bayer, autorul versurilor albe de mai sus, se vor procopsi cu aceeași mică dilemă în timp ce se „luptă“ cu sacoșele lor burdușite de cumpărături. Asta pentru că poemul cu pricina este gravat, alb pe fond negru, în mijlocul orașelului olandez Leiden, dar nu oriunde, ci taman pe colțul intrării în

supermarketul Hoochveet, de pe strada Kaasmarkt! Dacă n-ai auzit până acum de Leiden, nu ești singurul. Locul de baștină al lui Rembrandt van Rijn se numără printre cele mai bine păstrate secrete ale Olandei, chiar dacă pe hartă apare la o aruncătură de băț de Amsterdam și Haga.

Pe străduțele sale pietruite - unde copilul Rembrandt mângălea cu cretă înainte cu 20 de ani de „Rondul de noapte“ - ajung să se plimbe puțini dintre călătorii care trec prin gara centrală din Leiden. Motivul: clădirile gri și mohorâte de lângă „Leiden Centraal“ sunt un „aperitiv“ sărăcăcios, care nu anunță nicidecum

adevăratul festin turistic care se deschide la mai puțin de 500 de metri. Vechiul centru, cu o arhitectură clasică olandeză, de secol XVII, s-a conservat perfect pe malurile Vechiului Rin. Lăsând deoparte magazinele cochete, unde aceleași produse din Amsterdam au prețuri considerabil mai mici, romantismul Leidenului nu-și trage seva din culori și tușe de pensulă, ci din... cuvinte. Mai precis din poezii inscripționate pe zidurile a peste o sută de case, în rusă, turcă, marocană, chineză, japoneză, surinam și încă alte câteva zeci de limbi străine. Niciun poem în limba română, cel puțin deocamdată! Demarat în urmă

cu 18 ani, proiectul cultural „Poeme pe ziduri” aparține fundației olandeze Tegen-Beeld, fiind sponsorizat atât de către localnici, cât și de către diverse corporații olandeze. Totul în sprijinul viziunii pe care Ben Walenkamp, unul dintre fondatori, o numește, în spirit poetic, „dorința de a logodi cuvântul cu imaginea”. Propunerile de poeme au fost lăsate la latitudinea locuitorilor, alegerea finală fiind făcută, însă, de către Walenkamp, împreună cu asociatul său, Jan-Willem Bruins. Printre poemele selectate se numără sonete de Shakespeare, „Chanson d’automne” al lui Paul Verlaine, „A Coat” a lui William Butler Keats sau „Testamente” al lui Pablo Neruda.

POEZIE ȘI CLĂTITE. Primul „poem pe zid” nu a fost unul în limba olandeză, ci în... rusă. Poezia Marinei Tsvetajeva, intitulată profetic „Dedicație pentru poemele mele”, a marcat începutul „logodnei” între cuvânt și imagine, pe care o visau cei doi olandezi de la Tegen-Beeld. Cât despre ultimul poem pictat, cu numărul 101, acesta este în limba spaniolă (Gabriel

Garcia Lorca – De Profundis) și se întinde pe un perete din apropierea gării centrale. Zidurile vechi cu poeme pictate îi intrigă pe turiști și le reamintesc localnicilor că și orașul lor, uitat de trecerea timpului, este conectat la alte culturi, limbaje și civilizații. Ben Volkers (19 ani) s-a născut și a crescut în Leiden, aproape odată cu poemele, pe care le vede ca pe un simbol al interculturalității: „Să zărești un poem într-o limbă necunoscută pe zidul unei case pe lângă care treci în fiecare zi, te face să înțelegi cu adevărat termenul de „sat global”. Pe bună dreptate, cei aproape 120.000 de locuitori ai orașului - dintre care peste 20.000 sunt studenți la Universitatea Leiden - sunt fericiți că istoria lor se îmbină cu un asemenea proiect romantic. Însuși renumele universitar al Leidenului este rezultatul unei alegeri făcute de către localnici în secolul XVI, după încheierea războiului de 80 de ani împotriva dominației spaniole. Pentru că au rezistat cu vitejie asediului spaniol, Wilhelm de Orania le-a oferit un cadou „pe alete”: edificarea unei universități sau scutirea de impozit pentru câțiva ani.

Micul oraș olandez a fost vizitat de personalități precum Winston Churchill și Dalai Lama

Printr-un gest, care ar merita menționat și studiat în manualele de politică ale zilelor noastre, localnicii au ales să plătească în continuare taxe și impozite, dar să știe că nepoții și strănepoții își vor toci coatele pe băncile unei universități de renume.

Cum și gastronomia este o formă de artă, tot în Leiden se află una dintre cele mai vechi „clătītării” din lume – Oudt Leyden - celebră în întreaga Olandă. Clătītele tradiționale, cu un diametru aproape cât roata unui Mini Cooper, sunt servite pe farfurii din porțelan de Delft, pictate în faimoasele tonuri de albastru. Pe blatul de clătītă se pregătesc atât deserturi delicioase, cât și combinații originale de brânză olandeză și specialități din carne, pe care le-au încercat, de-a lungul vremii, personalități precum Winston Churchill și Dalai Lama. **F**

BICENTENARUL CHOPIN

Varșovia muzicală din vestul Asiei

Dacă Chopin însuși ar fi trebuit să aleagă o singură „definiție” a talentului său, din miile care au curs pe hârtie în ultimii 200 de ani, înclin să cred că ar alege-o pe cea făcută de controversata sa iubită, George Sand: „Chopin avea darul de a-și arunca audi-ența fie în extaz, fie într-un abis al tristeții, după care se ridica, își aranja părul și cravata și căpăta, după bunul plac, aerul unui englez flegmatic, al unei bătrâne doamne ridicole sau chiar al unui cerșetor bătrân”. Sau, aș adăuga eu, aerul unui tânăr pianist minion și brunet, cu ochi migdalați și zâmbet larg, venit la Varșovia pentru a deschide serbările de aniversare a bicentenarului compozitorului polonez.

Cu un nume care evocă sunetul unui clopoțel de vânt chinezesc - Lang Lang - tânărul chinez este un virtuoz al pianului, care a deschis concertul de aniversare a 200 de ani de la nașterea lui Chopin și în China natală. Da, Asia nu doar sărbătorește bicentenarul Chopin, ci... dă năvală în capitala Poloniei, pentru a studia muzica lui Chopin chiar la el acasă! Universitatea de Muzică Fryderyk Chopin din Varșovia numără nu mai puțin de 40 de studenți coreeni și japonezi. Motivul: universitățile de profil din Asia pun accent pe tehnică, iar tinerii muzicieni din regiune caută în muzica lui Chopin... emoția. Iar pentru cine a avut șansa de a-l vedea pe viu pe tânărul chinez, emoția rămâne întipărită în minte și pe... retină! Lang Lang se unduiește în ritm cu muzica, se apleacă încet asupra clapelor pianului, după care se trage brusc înapoi, îndepărtându-se de propriile-i sunete. Exact contrariul unui englez flegmatic, după cum ar spune George Sand. – Diana-Florina Cosmin